

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

СТАН ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ, НАДАННЯ ПІЛЬГ, ПЕРСПЕКТИВИ

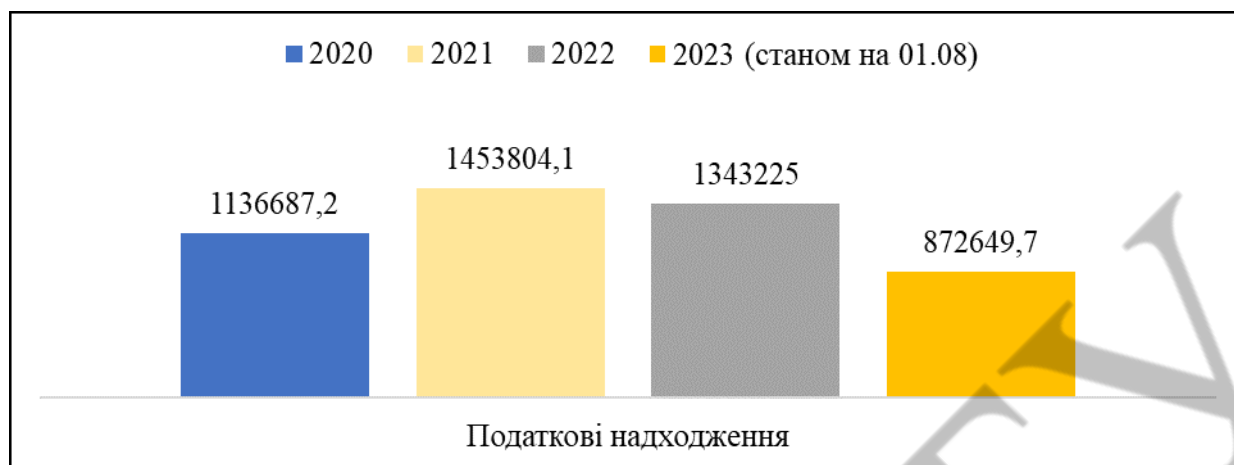
Огренич Ю.О., д.е.н., доцент,
Василенко Д. О., здобувачка 1-го курсу освітнього ступеня «магістр»,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

В умовах сьогодення податкові надходження є основним джерелом наповнення державного бюджету. Проте, доцільним є вдосконалення податкової системи задля зниження рівня податкового навантаження на підприємства, надання податкових пільг, подолання випадків ухилення від сплати податків. В результаті цього важливим є дослідження сучасних реалій функціонування податкової системи та її перспективи.

Основною рушійною силою економічного та соціального розвитку є підприємницька діяльність, яка забезпечує значну частку податкових надходжень до місцевого та державного бюджету. В Україні існує дві системи оподаткування, а саме загальна та спрощена система [1]. Характерною ознакою загальної системи є складність подання звітності, значна кількість податків, обмеженість можливостей щодо використання податкових пільг та можливості часткового звільнення від оподаткування. Перевагою даної системи є те, що не обмежується кількість найманих працівників, дозволені всі види діяльності, а також розмір податків залежать від розміру одержаних доходів.

Спрощена система оподаткування передбачає ведення спрощеного обліку і звітності та сплачується єдиний податок від мінімальної заробітної плати. В Україні існує чотири групи платників спрощеної системи оподаткування [1]. Зокрема, за даною системою оподаткування значно нижчий рівень податкового навантаження на діяльність підприємств.

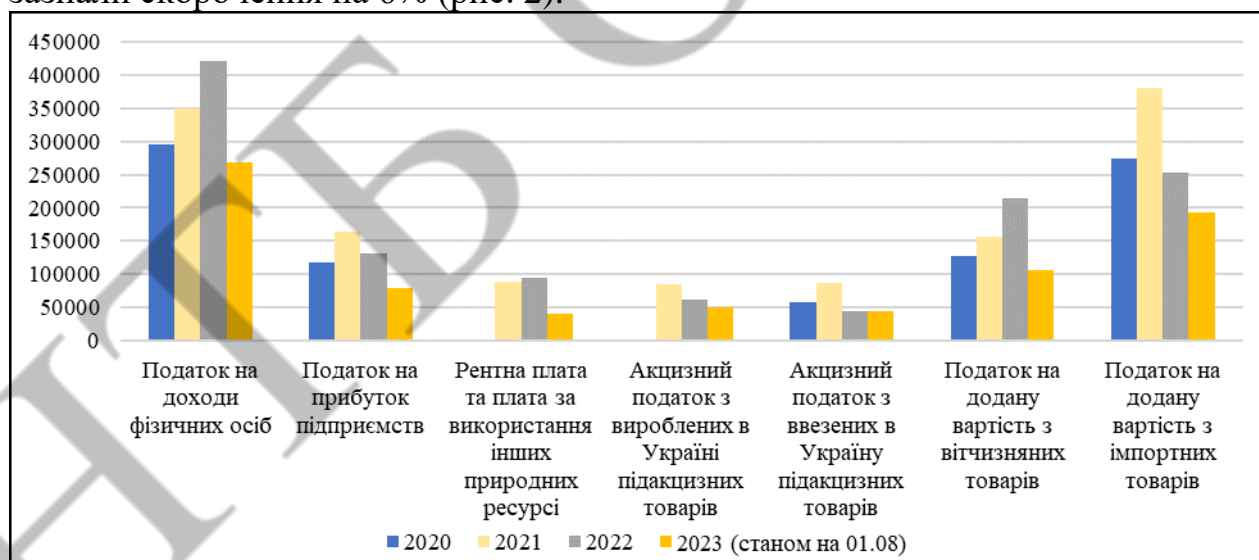
Враховуючи дані рис. 1 слід відзначити, що у 2022 р. порівняно з 2021 р. спостерігається скорочення надходження податків до бюджету на 110579,1 млн. грн, адже більшість підприємств залишилися без доходу та мала зростання витрат, значна кількість працівників втратили роботу, відбулося зростання інфляції. За таких умов держава прийняла рішення забезпечити мінімальне податкове навантаження, було запроваджено нові податкові правила задля покращення економіки та відновлення роботи підприємств.

Рис. 1. Динаміка податкових надходжень до бюджету України у 2020-2023 рр. (млн. грн)

Джерело: побудовано авторами за даними [2]

Протягом 2021-2022 рр. відбулося зростання податку на доходи фізичних осіб на 20,27%, податку на додану вартість з вітчизняних товарів на 37,34%, рентної плати на 5%, але всі інші податки зазнали скорочення, зокрема: податок на прибуток підприємств зменшився на 20,31%, акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів на 28%, акцизний податок з ввезених в Україну підакцизних товарів на 49,34%, податок на додану вартість з імпортованих товарів на 34%, місцеві податки та збори зазнали скорочення на 6% (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка надходження податків до бюджету України за окремими видами протягом 2020-2023 року (млн. грн)

Джерело: побудовано авторами за даними [2]

В рамках податкового законодавства під час воєнного стану відбулися зміни та влада дозволила не сплачувати ЄСВ «за себе». Для платників I та II групи ставка єдиного податку становить 2% та платники

III групи замість 5% доходу у 2022 р. мали можливість сплачувати податок у розмірі 2%, але у 2023 р. повернулися ставки оподаткування 3%, 5%. Всі ці особливості оподаткування полегшили життя для бізнесу, але водночас призвели до скорочення податкових надходжень до бюджету в 2023 р. Основний перелік пільг, які надано за різними видами податків відображено в табл. 1.

Таблиця 1. Пільги за різними видами податків

Вид податку	Сутність пільги під час воєнного стану
Податок на додану вартість	«Зниження ставки ПДВ (з 20% до 7%) на пальне та товари оборонного призначення» [3].
Акцизний податок	«Встановлено нульову ставку на пальне (бензин, дизель)» [3].
Земельний податок	«Звільнено від сплати податку окуповані території, місцевість, де велись активні бойові дії, заміновані земельні ділянки» [3].
Екологічний податок	«Не нараховується та не сплачується за об'єктами, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях» [3].

Джерело: складено авторами за даними [3]

Поряд з цим, уряд в 2023 р. схвалив рішення про скасування деяких податкових пільг табл. 2.

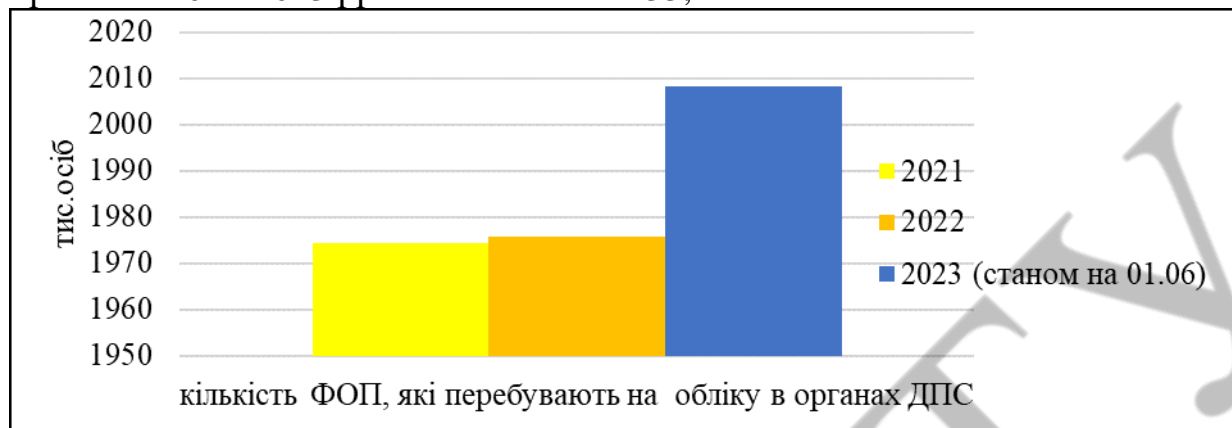
Таблиця 2. Зміни в податковій системі з 1 серпня 2023 року

Зміни з 1 серпня 2023 року	Сутність оновлення
Поновлення податкових перевірок	«Поновлюються документальні планові перевірки платників податків з окремих сфер діяльності» [4].
Скасування пільг для ФОП I та II групи	«Обов'язковим стає сплата єдиного податку, крім окупованих та території активних бойових дій» [4].
Скасування пільг для ФОП III групи	«Відміняється особлива система оподаткування єдиним податком за ставкою 2%» [4].
Уточнено особливості звільнення ПДФО благодійної допомоги	«Не оподатковується ПДФО сума благодійної допомоги отриманої фіз. особами-благодійниками, внесеними до Реєстру волонтерів» [4].
Скасування акцизних пільг	«Повертаються податки для операцій з етиловим спиртом, скасовується нульова ставка податку» [5].
Відновлюються права та обов'язки платників податку на прибуток, які повернулись на загальну систему	«Платники мають скласти та подати податкову декларацію з податку на прибуток наростаючим підсумком з початку 2023 року» [5].

Джерело: складено авторами за даними [4; 5]

Поряд зі зниженням податкового навантаження створюються сприятливі умови для відкриття бізнесу, адже органи державної влади спростили реєстрацію для малого бізнесу, що сприяло зростанню кількості зареєстрованих ФОП по Україні протягом 2021-2023 рр. (рис. 3). Таким чином, бізнес відновлює свою роботу, пристосовується до нових умов. Умови створені для відновлення роботи підприємств сприятимуть

поступовому зростанню податкових надходжень, оскільки кількість ФОП протягом 2022-2023 рр. збільшилась на 33,1 тис. осіб.

Рис. 3. Кількість ФОП, які перебувають на обліку в органах ДПС у 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано авторами за даними [6]

Станом на 2023 р. податкова система України пристосовується до роботи в нових умовах, тому постало рішення з 1 липня 2023 р. повертати довоєнну систему сплати податків. Податкова система має ряд проблем: великий податковий тягар для платників; незбалансоване оподаткування доходів; не розвинена система податкових знижок [7]; складність податкового регулювання; складність здійснення податкового контролю; проблеми з поданням податкової звітності. Задля забезпечення ефективної роботи податкової системи доцільним є коригування податкового законодавства в напрямку зниження ставок податків, що сприятиме уникненню ситуацій ухилення від сплати коштів; **спрощення механізму подання звітності; підвищення обізнаності бізнесу з механізмами нарахування та сплати податків.**

Отже, в умовах сьогодення доцільним є вдосконалення податкового законодавства задля створення умов для відновлення роботи та розвитку бізнесу. Звичайно, податкова система має недоліки та доцільним є впровадження досвіду іноземних країн щодо визначення ставок, нарахування та сплати податків, застосування податкових пільг. Усунення недоліків податкової системи сприятиме підвищенню ефективності оподаткування, зростанню податкових надходжень.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 03.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

2. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2023/>.

3. Марчак Д., Маркуц Ю., Маршалок Т. Податки воєнного часу. Чого слід очікувати від змін у податковій системі, ухвалення з початку війни? Вокс Україна. Економіка. URL: <https://voxukraine.org/podatky-voynogo-chasu-chogo-slid-ochikuvaty-vid-zmin-u-podatkovij-systemi-uhvalenyh-z-pochatku-vijny>.
4. Основні податкові зміни з 1 серпня 2023 року. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/osnovni-podatkovi-zminy-z-1-serpnya-2023-roku/>.
5. Закон №3219 опубліковано: що зміниться з 1 серпня 2023 року. KRMG. URL: <https://kpmg.com/ua/en/home/media/press-releases/2023/07/zakon-opublikovano-shcho-zminytsya-z-1-serpnya-2023-roku.html>.
6. Державна податкова служба України. З початку 2023 року підприємці сплатили до бюджету 15,2 млрд грн єдиного податку. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/685975.html>.
7. Верланов С. Центр Дністрянського. Актуальні проблеми податкової системи України. URL: <https://dc.org.ua/news/tax-system>.

26.	Leonov Oleksandr, Leonova Tetiana SOME APPROACHES TO DEVELOPING EFFECTIVE COMMUNICATION STRATEGIES IN AGRIBUSINESS	92
27.	Лизогуб А.О. МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО В УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.....	95
28.	Літвінова А.М. ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ СТУДЕНТАМИ МЕНЕДЖЕРАМИ.....	97
29.	Мардар М.Р., Устенко І.А. МАРКЕТИНГ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ.....	99
30.	Мельник А.М., Король С.Я. КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	102
31.	Мельник А.Р., Колеснікова К.С. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	105
32.	Мещеряков В.Є., Рослякова А.К. ВПЛИВ АНАЛІЗУ НА ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА.....	108
33.	Момот В.Є., Сапін В.П. ІНДИКАТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ ВІДПОВІДНО ДО СЕРВІСНОЇ МОДЕЛІ.....	111
34.	Морозова М.Е. ІНСТРУМЕНТИ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ.....	116
35.	Мунтян І.В., Мільчева В.В., Донець Л.Я. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИЙ БРЕНД: ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	119
36.	Никифорок О.І., Стасюк О.М., Федяй Н.О. МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНІ ЕФЕКТИ ВІД ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПЕРСПЕКТИВНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	122
37.	Агеева І.М., Новикова В.С. ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	126
38.	Огренич Ю.О., Василенко Д.О. СТАН ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ, НАДАННЯ ПІЛЬГ, ПЕРСПЕКТИВИ	131